

در خبرها بود که سلطان سکه و دستیارش اعدام شده‌اند. در مورد این محاکمه و جرم و مکافات مطالب چندانی مطرح نشد به جز اینکه جرم آن «افساد فی الارض» بوده است. و معنی آن نیز ظاهر فعالیت این فرد و دستیارش در خرید و فروش سکه و ارز در حد وسیع است. یک مصاحبه هم از این دو منتشر شده که در آن به نکاتی از کار خود اشاره می‌کند.

به این واقعیت که برای مدتی این افراد و دیگران واسطه بانک مرکزی برای توزیع ارز و سکه در بازار با هدف کنترل بازار یا درگیر در واردات اسکناس پول های خارجی از کشورهای دیگر، به همان منظور مثلاً کنترل بازار بوده‌اند. از نکات مندرج در آخرین مصاحبه انجام شده با سلطان سکه و همدستانش، درآمد فوق العاده این افراد از معامله ارز و سکه مثلاً در حد ماهی سی میلیارد تومان ذکر شده است. (آخرین گفت‌وگو با سلطان سکه) همچنین یکی از این افراد فقط از اینکه از کارت ملی و بانکی دیگران استفاده کرده‌اند، پشیمانی و ندامت کرده است. به‌رغم نوع فعالیت (خرید و فروش ارز و سکه)، با توجه به اطلاعات ارائه شده در متن مصاحبه و دیگر اطلاعاتی که تاکنون اعلام شده کار خلاف از فعالیت این افراد که به نظر اینجانب رسید هم همان استفاده از مدارک هویت دیگران است که احتمالاً برای فرار مالیاتی انجام شده (متأسفانه این کار رواج هم دارد).

شرایط بازار سکه و ارز هم مثل بسیاری بازارها در کشور همراه با ناکارایی و مسائل فراوان است. مدتی قبل دو سکه بهار آزادی خریدم که در موقع خرید فروشنده قول صدرصد داد که سکه بانکی است. پس از دو ماهی که موضوع استفاده از آن منتفی شده بود برای پس دادن به همان فروشنده مراجعه کردم که قول صد درصد می‌داد که غیربانکی است و انکار اینکه از او خریداری شده باشد. اینکه سکه طلا را به انواع و اقسام تفکیک کرده‌اند که هیچ مشتری آماتوری سر در نمی‌آورد و همیشه به نفع مغازه‌دار یا زرگر است، یک نکته قابل توجه است. سکه بانکی و غیربانکی، امامی و غیر امامی، سکه‌های تاریخ مختلف، ضرب‌های اول و چندم، سکه‌ها در برچسب‌های مختلف پلاستیکی گوناگون و البته روزی که خواستید بخرید آن نوع که به شما عرضه می‌کنند گران‌تر، و روزی که خواستید بفروشید همان نوع ارزان‌تر از بقیه است و این ماجرا طبعاً در آمد قابل ملاحظه‌ای را برای معامله‌گر حرفه‌ای فراهم می‌کند.

به این امر اضافه کنیم که معمولاً زمان خرید سکه طلا توسط خانواده‌ها زمان خوشی و وفور و اما زمان فروش زمان نیاز و عسرت است، و این انگیزه تحمل زیادت پر داخست کردن موقع خرید و کمتر دریافت کردن زمان فروش را مهیا می‌کند و این هم کمک می‌کند به درآمد معامله‌گر. همچنین زمان تصور سقوط قیمت روی پنجره مغازه‌های معامله‌گر سکه طلا می‌بینیم که نوشته‌اند «خرید سکه نداریم» و در زمانی که جو بازار دال بر گران شدن است یادداشتی بر روی پنجره می‌بینیم که «فروش سکه نداریم». یعنی شرایط معامله باید به نوعی باشد که برای زرگر سودآور باشد. بنابراین اگر معامله‌گر حرفه‌ای ریسک اضافی بر ندارد این کار علی‌الاصول سودآور است.

در مصاحبه سلطان چنین مطرح می‌شود که گویی این شخص که تحصیلات در حد دیپلم داشته یک نابغه بوده است! اما سلطان سکه هم مثل بقیه سلطان‌ها (در بازار کالاهای دیگر مثل موبایل، اتومبیل، ملک... و سلطان‌های حکومتی تاریخ) از نظر استعداد حتماً نابغه نبوده‌اند و گرنه در شرایط کشور (ماری‌سرو و سهامانی بازارها، دخالت‌های مودی و ضد و نقیض حکومتی از جوانب مختلف، عدم تمکین به استانداردهای و رتبه‌بندی، بی‌اطلاعی و سردرگمی عمومی در مورد کالا و عدم اطمینان از شرایط حال و آینده آن، وجود کانال‌های تبعیض از جمله قرار دادن سکه و ارز دولتی در حد حجمی در اختیار افراد خاص برای توزیع، تصمیم‌ها و بخشنامه‌های خلق شکست و فساد اداری...)، افراد تابع عقلانیت شکست می‌خورند یا به شرایط حاکم بر محیط این فعالیت‌ها تمکین نمی‌کنند. به همین دلیل هم افراد موفق که صاحب تحصیلات درخشان باشند، در این بازارها کمتر یافت می‌شوند.

افزایش هزار میلیارد تومانی نقدینگی در چهار سال

آوار نقدینگی و اصلاح نظام بانکی

مهدی هادیان

گسترش فعالیت‌های غیر مالی بانک‌ها و ضعف قوانین نظارتی، سبب افزایش نقدینگی از کانال‌هایی می‌شود که کاهش ثبات مالی و تشدید نوسانات اقتصادی را به همراه دارد.

مطابق با آمار بخش پولی و بانکی اقتصاد ایران، نقدینگی در مرداد ماه سال جاری به ۱۶۴۰ هزار میلیارد تومان بالغ شده، این در حالی است که در انتهای سال ۱۳۹۲ نقدینگی معادل ۶۴۰ هزار میلیارد تومان بوده است. این ارقام بیانگر آن است که طی مدت ۴ سال و ۵ ماه، انبار نقدینگی ۱۰۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. در نتیجه این رشد شدید، نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی (GDP) که در سال ۱۳۹۲ معادل ۶۵ درصد بوده، اکنون به بیش از صد درصد رسیده است. از آنجا که طی این سال‌ها نسبت نقدینگی به تولید افزایش چشمگیری داشته، ولی در عمل

رشد اقتصادی کشور از وضعیت مطلوب و پایداری برخوردار نبوده است، در نگاه نخست، ممکن است این نتیجه به ذهن متبادر شود که بخش حقیقی اقتصاد توانایی جذب و استفاده از منابع پولی را نداشته و لذا افزایش نقدینگی منجر به سرمایه‌گذاری و افزایش محسوس ظرفیت تولید و اشتغال نشده

همه نقدینگی افزایش یافته به شکل اعتبار به اقتصاد تزریق نشده و بخش قابل توجه آن از کانال‌های دیگری نشأت گرفته است. بنابراین نباید صرف افزایش نسبت نقدینگی به تولید که برخی آن را به عنوان شاخصی از عمق مالی تلقی کرده و افزایش آن را نشان از توسعه مالی می‌دانند، انتظار رشد اقتصادی و افزایش ظرفیت تولید داشت

است. اما نکته‌ای که باید بدان توجه داشت این است که عوامل متعددی در افزایش انبساط نقدینگی نقش دارد و هر یک از آنها نیز می‌تواند آثار متفاوتی بر متغیرهای کلان اقتصاد داشته باشد. بنابراین قبل از هرگونه قضاوت باید دید که طی این مدت نقدینگی از چه کانال‌ها یا منابعی در اقتصاد توزیع شده است.

بطور کلی چهار منبع مهم در عرضه نقدینگی نقش آفرینی می‌کنند که عبارتند از: (۱) خالص دارایی‌های خارجی سیستم بانکی؛ (۲) خالص بدهی‌های بخش دولتی به سیستم بانکی؛ (۳) بدهی بخش غیردولتی به سیستم بانکی؛ و (۴) خالص سایر دارایی‌های سیستم بانکی. شایان ذکر است منظور از سیستم بانکی، مجموع بانک مرکزی و شبکه بانکی (بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی) و منظور از بخش دولتی نیز دولت و شرکت‌های دولتی است.

طی دوره مورد بررسی، خالص

است. همچنین، خالص بدهی‌های بخش دولتی به سیستم بانکی، ۱۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است که تمام آن ناشی از افزایش خالص بدهی بخش دولتی به شبکه بانکی بوده است. بنابراین ۱۵ درصد از افزایش نقدینگی نیز ناشی از افزایش بدهی بخش دولتی به بانک‌ها بوده است. جزء بعدی، بدهی بخش غیردولتی به سیستم بانکی است که طی دوره مورد بررسی ۶۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. بنا بر این ۶۵ درصد از خلق نقدینگی نیز از افزایش مطالبات از بخش غیردولتی است. البته مطالبات به دو دسته جاری و غیرجاری (شامل مطالبات سررسید گذشته، معوق، مشکوک الوصول و سوخت شده) طبقه‌بندی می‌شود که در حال حاضر حدود ۱۲ درصد از مطالبات بانک‌ها غیرجاری است. علاوه بر این برخی از مطالبات جاری نیز ماهیتاً غیرجاری است که مکرراً در سررسید، اصل و سود آن در قالب قراردادی جدید تمدید شود.

در نهایت، نقدینگی از خالص سایر دارایی‌های سیستم بانکی نیز اثرپذیر است که طی دوره مورد بررسی ۱۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. بنا بر این، ۱۰ درصد از افزایش نقدینگی ناشی از افزایش خالص سایر دارایی‌های سیستم بانکی بوده است. تفکیک خالص سایر دارایی‌ها نیز نشان می‌دهد که طی این دوره، در حالی که خالص سایر دارایی‌های بانک مرکزی ۵۰ هزار میلیارد تومان کاهش یافته، خالص سایر دارایی‌های شبکه بانکی ۱۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است.

بر اساس آمارها و اطلاعات فوق می‌توان دو واقعیت را بیان کرد: نخست اینکه همه نقدینگی افزایش یافته به شکل اعتبار به اقتصاد تزریق نشده و بخش قابل توجه آن از کانال‌های دیگری نشأت گرفته است. بنابراین نباید صرف افزایش نسبت نقدینگی به تولید که برخی آن را به عنوان شاخصی از عمق مالی تلقی کرده و افزایش آن را نشان از توسعه مالی می‌دانند،

نقدینگی در مرداد ماه سال جاری به ۱۶۴۰ هزار میلیارد تومان بالغ شده، این در حالی است که در انتهای سال ۱۳۹۲ نقدینگی معادل ۶۴۰ هزار میلیارد تومان بوده است. این ارقام بیانگر آن است که طی مدت ۴ سال و ۵ ماه، انبار نقدینگی ۱۰۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است

دارایی‌های خارجی سیستم بانکی ۱۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است که ۶۵ هزار میلیارد تومان توسط بانک مرکزی و ۳۵ هزار میلیارد تومان آن توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری انجام شده است. بنا بر این در مجموع ۱۰ درصد از ۱۰۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی خلق شده ناشی از افزایش خالص ذخایر خارجی سیستم بانکی بوده

بدهی بخش غیردولتی به سیستم بانکی است که طی دوره مورد بررسی ۶۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. بنا بر این ۶۵ درصد از خلق نقدینگی نیز از محل افزایش مطالبات از بخش غیردولتی است. البته مطالبات به دو دسته جاری و غیرجاری (شامل معوق، مشکوک الوصول و سوخت شده) طبقه‌بندی می‌شود

انتظار رشد اقتصادی و افزایش ظرفیت تولید داشت. آنچه که مهم است این است که نقدینگی از چه کانال‌هایی و با چه کیفیتی توزیع می‌شود و در مرحله بعد، تسهیلات اعطایی در چه بخش‌هایی صرف می‌شود.

دوم اینکه، هر چند که در تئوری اقتصاد، بانک‌ها به عنوان واسطه‌گر وجوه مالی معرفی می‌شوند ولی در عمل به سمت فعالیت‌های دیگری نیز متمایل شده‌اند. در حال حاضر، از مجموع دارایی بانکی (۲۶۰۰ هزار میلیارد تومان)، اقلام سایر دارایی‌ها (۷۰۰ هزار میلیارد تومان) و دارایی‌های خارجی (۳۵۰ هزار میلیارد تومان) از سهم ۴۰ درصدی برخوردار هستند که باید در ترکیب و نحوه مدیریت این اقلام از دارایی و سازگاری آن با اهداف اقتصاد کلان به ویژه در چشم انداز تحریم‌های اقتصادی، کنکاش بیشتری انجام شود.

تجارب بین‌المللی نیز موید آن است که گرایش بانک‌ها به سمت فعالیت‌های مالی غیربانکی در صورتی که با ضعف قوانین نظارتی و یا کاهش اقتدار مقام ناظر بخش مالی همراه باشد، سبب گسترش و بزرگتر شدن بانک‌های ناسالمی می‌شود که در اصطلاح too-big-to-discipline نامیده می‌شود و انتظام بخشی آنها با موانع و چالش‌های دشواری همراه خواهد بود.

نسبت به سال جاری که متوسط ۱۰ درصد بوده بیشتر خواهد بود ولی در نهایت باید به تصویب هیات وزیران برسد. این در حالی است که اخیراً با ابلاغ بخشنامه بودجه ۱۳۹۸، در ضوابط اجرایی موضوع افزایش ۲۰ درصدی حقوق کارکنان برای سال آینده مطرح شده بود. رئیس سازمان برنامه بودجه همچنین در رابطه با پیش‌بینی دولت در بودجه سال آینده برای افزایش قیمت حامل‌های انرژی، منابع به هیچ وجه در بودجه نمی‌آید و صرف پرداخت‌های بودجه‌ای نمی‌شود. اگر هم زمانی افزایشی باشد به صورت انتقالی به جامعه بر می‌گردد؛ از این رو پیش‌بینی در این رابطه نداشته‌ایم.

۷۵۰۰ گاه بیشتر در بازار ثانویه در نیما می‌فروشند. بسته‌های حمایتی البته در بخشی ترمیم حقوق کارکنان رانیز در بر می‌گیرد که نوبخت در این رابطه توضیحی ارائه نکرد که افزایش حقوق یا ترمیم آن برای کارکنان به چه نحوی است و گفت که مسئولیت اجرای بسته بر عهده وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی است و جزئیات آن را این وزارت‌خانه اعلام خواهد کرد و تنها پشتیبانی مالی بسته از سوی سازمان برنامه بودجه است. در عین حال که بسته حمایتی برای اقشار خاص و بسته جبرانی برای کارکنان است.

باید یادآور شد که از چندی پیش دولت مصوب کرد تا پتروشیمی‌ها خوراک خود را که بر اساس ارز ۴۲۰۰ تومانی دریافت می‌کردند با نرخ نیما محاسبه و پرداخت کنند که به حدود ۷۵۰۰ تومان می‌رسد. پتروشیمی‌ها ارز ناشی از صادرات نیز با نرخ محدود

بسته حمایتی از ارز پتروشیمی‌ها تامین می‌شود

رئیس سازمان برنامه و بودجه اعلام کرد که منابع مورد نیاز برای توزیع بسته‌های حمایتی دولت از محل مابه‌التفاوت ارز پتروشیمی‌ها تامین می‌شود. وی البته در رابطه با رقم منابع مورد نیاز توضیحی ارائه نکرد.

به گزارش ایسنا، طرح بسته حمایتی از اقشار کم درآمد دولت در قالب دو بخش نقدی و کالایی تاروهای آینده اجرایی خواهد شد. بسته‌ای که به گفته مسئولان دولتی با توجه به شرایط موجود اقتصادی که بخشی از آن تحت تاثیر نوسان نرخ ارز قرار دارد، بین مردم توزیع می‌شود. اما اینکه برای این بسته‌های حمایتی دولت تا چه اندازه منابع مورد نیاز داشته‌واز کجا آن را تامین خواهد کرد، موضوعی است که نوبخت -رئیس سازمان برنامه و بودجه- در حاشیه مراسم امضای تفاهم نامه با جهاد کشاورزی در پاسخ به سوال ایسنا در رابطه با آن توضیحاتی ارائه کرد.

آن طور که رئیس سازمان برنامه و بودجه گفت: محل تامین مالی بسته‌های حمایتی از مابه‌التفاوت ارز پتروشیمی‌ها است. باین توضیح که در حال حاضر دولت از خود را با نرخ ۴۲۰۰ تومان می‌فروشد و از میدالانی که در سامانه نیما و بازار غیر رسمی وجود دارد، نابعی وارد خزانه نمی‌شود. این در حالی است که قانون گذار در بودجه ردیفی در حد ۱۳ هزار و ۵۰۰ تا ۱۴ هزار تومان پیش‌بینی

خبر

نوبخت: